

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN
Per-Ola Jansson

Reviderat av Lars Afrell/Bernt Magnusson/Sara Mitelman

2013-06-18

Vägledning till etiska riktlinjer i värdepappersinstitut

Denna vägledning kan användas av värdepappersinstitut som modell för etiska riktlinjer. De olika punkterna kan självklart bearbetas efter egna önskemål och behov med tillägg och strykningar¹. När det talas om medlemsföretag avses medlemmar i Svenska Fondhandlareföreningen.

Etiskt förhållningssätt

1. Styrelsen, företagsledningen och de anställda i ett medlemsföretag bör i all sin verksamhet i företaget, vid utförande av andra uppdrag och privat bete sig så att förtroendet för företaget upprätthålls. Detta medverkar också till att upprätthålla förtroendet för värdepappersmarknaden. Verksamheten i medlemsföretagen ska överensstämja med såväl de skrivna som de ”tysta” regler som gäller i det slag av verksamhet som företagen utför. Ett förhållande som kan påverka förtroendet för företaget och branschen är hur de som är anställda i företaget uppträder vid sidan av sitt arbete.

All verksamhet inom medlemsföretagen ska präglas av professionalism och en hög etisk standard. Alla som är verksamma i medlemsföretagen ska därför vinnlägga sig om ett korrekt och professionellt uppträdande grundat på kunskap om den verksamhet som företaget bedriver. Gott omdöme och hög integritet ger ett respektavstånd till det otillåtna och olämpliga beteendet.

Regelefterlevnad

2. Det är en självklarhet att medlemsföretagen och alla anställda i dessa i sin verksamhet följer de lagar och föreskrifter som på olika sätt styr verksamheten. Finansinspektionens allmänna råd och uttalanden ska följas om inte goda skäl däremot föreligger och ställningstagandet kan motiveras enligt principen följ eller förklara. Finansinspektionen har beslutat att riktlinjer från de europeiska tillsynsmyndigheterna (Esma, EBA, EIOPA) ska, om inte annat meddelas, ha status av allmänna råd.

---

¹ Många institut antar mer omfattande företagsinterna riktlinjer som kompletterar eller tar över innehållet i denna vägledning.

Också de genom självreglering inom branschen tillkomna förhållningsreglerna och andra vägledande principer som accepterats i branschen ska i tillämpliga delar följas av medlemsföretagen och alla som arbetar i dem.

Vidare ska alla anställda följa företagsinterna instruktioner, t ex instruktion för anställdas egna värdepappersaffärer med finansiella instrument, riktlinjer för intressekonflikter och riktlinjer för hantering och rapportering av händelser av väsentlig betydelse, som kan finnas inom ett medlemsföretag.

Etisk måttstock

3. När problem uppstår, som kan ha etiska implikationer, ska dessa tas upp med närmaste chef eller compliancefunktionen.

För att bedöma om uppträdandet i en enskild situation uppfyller de krav som ställs på professionalism och en hög etisk standard kan den anställde ställa sig själv följande frågor om en tänkt åtgärd: ”Kan jag ge en ärlig och fullständig beskrivning av åtgärden för mina överordnade, för mina kunder, för massmedia och se det omskrivet i morgon?”. Om svaret på sådana tänkta frågor ger anledning till tveksamhet bör saken tas upp med överordnad eller compliancefunktionen. Det finns i sådant fall också anledning att avstå från åtgärden. Mycket oftare än vad man gärna räknar med bör det dessutom vara lämpligt att skaffa betänketid, vilken bör utnyttjas för att få en bedömning av en åtgärd av en överordnad eller av compliancefunktionen.

Kundbemötande

4. I sina kontakter med kunder ska de anställda tillvarata kundernas intressen och handla hederligt, rättvist och professionellt samt ge kunderna en saklig information. Informationen ska vara rättvisande, lättbegriplig och tydlig och får inte vara vilseledande. Den ska utformas så att kunderna ges rimliga möjligheter att förstå arten av och riskerna med den tjänst eller de finansiella instrument som erbjuds. Kundens intresse ska alltid gå före det egna intresset.

Jäv

5. En anställd får inte handlägga frågor i vilka den anställde har ett personligt intresse eller frågor i vilka ett sådant intresse finns hos anhörig till den anställde eller hos företag i vilket den anställde eller anhörig till den anställde har ett väsentligt intresse.

Otillbörliga affärer

6. De anställda i medlemsföretagen ska i sin verksamhet såväl inom som utom företaget inte inlåta sig på affärstransaktioner, vilka inte är försvarbara eller korrekta. En anställd i medlemsföretag ska vidare avhålla sig från att ge sig in på affärer eller göra andra åtaganden som allvarligt kan äventyra den egna ekonomin. Av detta skäl ska anställda i medlemsföretagen till exempel inte inlåta sig i alltför riskfyllda eller omfattande värdepappersaffärer.

Bisysslor och annan sidoverksamhet

7. Anställda ska informera och med närmaste chef eller företagsledningen diskutera lämpligheten av sina eventuella bisysslor och annan sidoverksamhet. En anställd ska inte ägna sig åt sidoverksamhet innan närmaste chef eller företagsledningen blivit informerad om detta och tagit ställning till lämpligheten av uppdraget. En anställd ska avhålla sig från sådan verksamhet som på något sätt konkurrerar med företagets verksamhet.

Misstänkta transaktioner

8. I den verksamhet som medlemsföretagen bedriver finns en betydande risk att företagen kan komma att beröras av den ekonomiska brottslighet som finns i samhället. Detta ställer särskilda krav på vaksamhet inom medlemsföretagen. Som ett led i detta finns den särskilda lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen), lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument (marknadsmissbrukslagen) samt Finansinspektionens tillhörande föreskrifter m.m. som medlemsföretagen ska iaktta. Enligt inspektionens föreskrifter ska ett företag ha ett för företaget anpassat utbildningsprogram i frågor som rör penningtvätt och finansiering av terrorism. Företaget ska säkerställa att anställda inom relevanta verksamhetsområden utbildas och löpande informeras om ändringar i regelverk samt om nya trender och mönster som används och om metoder som kan användas vid penningtvätt och finansiering av terrorism.

Otillbörligt utnyttjande av kunskap

9. Ett viktigt inslag när det gäller att upprätthålla förtroendet för verksamheten är att de anställda i företaget inte kan misstänkas dra otillbörlig fördel, t ex för egen vinning, av de kunskaper om den finansiella marknaden som de kan få i sin verksamhet. Bland de lagar som kan påverka företagets anställda är marknadsmissbrukslagen.

Ingen anställd eller styrelseledamot i ett medlemsföretag får således utnyttja sin ställning för egen räkning, för anhörigs räkning eller för ett företags räkning som den anställde eller anhörig har ett väsentligt intresse eller agera så att misstanke därom kan uppkomma.

Vidare får ingen anställd eller styrelseledamot med utnyttjande av någon form av kurspåverkande information som ännu inte nått marknadsplatsen eller annars inte offentliggjorts eller inte är allmänt känd utföra affärer med finansiella instrument för egen räkning eller med råd eller på annat sätt föranleda någon annan att göra eller underlåta att göra affärer med finansiella instrument grundade på sådan kurspåverkande information. Anställd får inte heller till annan röja sådan kurspåverkande information. Dessa förbud gäller oavsett för hur lång tid placeringen är avsedd att vara och oavsett hur stor kurspåverkan kan förväntas bli (se vidare marknadsmissbrukslagen).

Inte heller får någon anställd eller styrelseledamot vid handel på värdepappersmarknaden eller annars förfara på ett sätt som han eller hon inser eller borde ha insett är ägnat att otillbörligt påverka marknadspriset eller andra villkor för handeln med finansiella instrument eller på annat sätt vilseleda köpare eller säljare av sådana instrument.

Som ett led i att företaget ska anses oklanderligt med avseende på insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan ska alla anställda i företaget beträffande sina egna värdepappersaffärer följa Svenska Fondhandlareföreningens regler om sådana affärer. Dessa är minimiregler som kan skärpas inom respektive medlemsföretag. En anställd får inte genom annan (bulvan) vidta i dessa regler förbjudna åtgärder, eller kringgå dessa regler genom utnyttjande av exempelvis derivat eller kombinationer av olika finansiella instrument.

Otillåtna favörer

10. Medlemsföretag och anställda i medlemsföretag får inte ta emot mutor eller medverka till att ge mutor eller försöka ge mutor åt andra. Detta följer av lagstiftning. Medlemsföretagen bör också följa den praxis rörande mutor som utvecklats och om vilken kännedom sprids bl.a. genom Institutet Mot Mutor.

Det bör erinras om att t ex representation och resor ibland kan vara förtäckta former av muta. De anställda i medlemsföretagen ska vara vaksamma när de erbjuder sådana förmåner till andra eller själva blir erbjudna sådana förmåner.

Så snart det uppstår tvekan om att ett erbjudande kan ha karaktär av muta ska den anställde avstå från att erbjuda förmånen respektive avböja den erbjudna förmånen, t.ex. deltagande i resa, mottagande av gåva eller liknande.

Tveksamma skatterelaterade transaktioner

11. Det är viktigt att alla anställda i medlemsföretagen håller den goda etiken i minnet i samband med transaktioner, vilka har påtagliga skatteeffekter av ett för den skattskyldige onormalt slag. Värdepappersaffärer bör exempelvis inte göras på det sättet att alla marknadsrisker i en affär är uteslutna och den enda effekten av affären är skattemässig.

God dokumentation

12. En god dokumentation av vidtagna åtgärder är ett uttryck för ett gott uppträdande samt god ordning och reda. En god dokumentation är till fördel såväl för det berörda medlemsföretaget självt som för dess kunder. Åtgärder av större vikt eller av principiellt slag ska därför alltid dokumenteras. Om det inte sker genom avtal, inspelning av telefonsamtal eller på annat sätt bör minnesanteckningar lämpligen göras. Sådana underlättar möjligheten att i efterhand klargöra vad som förekommit. Att på band spela in samtal med kunder är etiskt godtagbart (Anmärkning: krav på dokumentation av vidtagna åtgärder finns även i lagar och föreskrifter liksom krav på att spela in vissa samtal på band).

Sekretess

13. Enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse respektive lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som omfattar medlemsföretagens verksamhet, gäller att den som är eller har varit knuten till företaget som anställd eller uppdragstagare inte obehörigen får röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden. Sekretess ska också gälla rörande affärsförhållanden och andra förhållanden i företaget. Det bör observeras att sekretessen gäller även efter det att anställningen har upphört. De anställda ska underteckna och iaktta en sekretessförbindelse.

Dessutom finns i marknadsmissbrukslagen och i penningtvättslagen regler om förbud för företaget, dess anställda och styrelseledamöter att för kunden eller någon utomstående röja att rapportering av misstänkta förhållanden skett till Finansinspektionen respektive Rikspolisstyrelsen. Enligt penningtvättslagen gäller förbudet att röja uppgifter även om att en granskning har genomförts eller att företaget har lämnat uppgifter i utredningen eller att en undersökning utförs eller kan komma att genomföras.

(Anmärkning: Till de företagsinterna riktlinjerna bör lämpligen som bilaga läggas den sekretessförbindelse som används i företagets verksamhet).

Intern information och utbildning

14. Företaget bör säkerställa att de anställda fortlöpande får information och utbildning rörande etiska frågor.

Rapportering

15. Företaget bör säkerställa att styrelsen får information om principiellt betydelsefulla etiska frågor som rör företagets verksamhet och de anställdas agerande.

Sociala medier

16. Företaget bör säkerställa att dess etiska riktlinjer gäller i alla sammanhang oavsett vilka kanaler företaget eller dess anställda använder. Anställda bör således vara medvetna om att ett gott etiskt förhållningssätt givetvis även gäller på sociala medier såsom t.ex. chattar, bloggar och sociala nätverk. Ett sådant förhållningssätt är av särskild vikt när en anställd bidrar med information eller debattinlägg i sociala medier inom sitt professionella område.
